

Sygn.akt III AUa 657/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2013r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Bohdan Bieniek (spr.)

Sędziowie: SA Alicja Sołowińska

SA Piotr Prusinowski

Protokolant: Agnieszka Charkiewicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 grudnia 2013 r. w B.

sprawy z odwołania C. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o emeryturę z tytułu pracy w warunkach szczególnych

na skutek apelacji wnioskodawcy C. C.

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 29 stycznia 2013 r. sygn. akt V U 1479/12

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 657/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 sierpnia 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił przyznania C. C. prawa do emerytury.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył C. C.. Domagał się jej zmiany i przyznania emerytury, bowiem m z uwagi na wykonywanie pracy w warunkach szczególnych pracy w okresie od 20.02.1970r. do 31.12.1984r. na stanowisku mechanika samochodowego i kierowcy samochodów ciężarowych spełnia ustawowe przesłanki do uzyskania świadczenia.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania wskazując, że skarżący nie spełnił warunków niezbędnych do przyznania świadczenia. Podał, że wnioskodawca wykazał jedynie 2 lata i 2 miesiące pracy w szczególnych warunkach, ponieważ organ rentowy nie uznał jako pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) w B. od 20 lutego 1970 roku do 29 września 1984 roku.

Wyrokiem z dnia 29 stycznia 2013r. Sąd Okręgowy w Białymstoku w sprawie sygn. V U 1479/12 oddalił odwołanie C. C..

Jednocześnie Sąd ten ustalił, że C. C. w dniu 14 czerwca 2012 roku złożył do ZUS wnioski o emeryturę. Do wniosku dołączył między innymi świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 14 stycznia 1997 roku, wydane przez Przedsiębiorstwo (...), w którym wskazano, że w okresie od 20 lutego 1970 roku do 31 grudnia 1984 roku wykonywał prace mechanika napraw pojazdów samochodowych i kierowcy samochodu ciężarowego o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony (wykaz A, dział XIV i VIII, poz. 16 i 2). Organ rentowy uwzględnił wnioskodawcy ogólny staż ubezpieczeniowy wynoszący 25 lat 4 miesiące i 21 dni, w tym uznał, że przez okres 2 lat i 2 miesięcy wnioskodawca wykonywał pracę w szczególnych warunkach. Mając to na uwadze zaskarżoną w sprawie decyzją organ rentowy odmówił wnioskodawcy przyznania prawa do emerytury.

Rozpatrując sprawę Sąd I instancji miał na uwadze przepisy art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1982 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz akta osobowe wnioskodawcy, w oparciu o które wskazał, że w Przedsiębiorstwie (...) w B. wnioskodawca był zatrudniony od 20 lutego 1970 roku do 31 lipca 1973 roku na stanowisku montera samochodowego, a następnie od 1 sierpnia 1973 roku na stanowisku kierowcy towarowego. Od dnia 1 kwietnia 1974 roku do końca zatrudnienia, tj. do dnia 31 grudnia 1984 roku wykonywał pracę na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego. W oparciu o zeznania przesłuchanych w sprawie świadków L. K. i R. S., zatrudnionych w Przedsiębiorstwie (...) w B. na stanowiskach kierowców samochodów ciężarowych (...) wywiódł, że podczas zatrudnienia w warsztacie C. C. tak jak i inni mechanicy wykonywał wszystkie naprawy, zarówno w kanale jak też w kabinie samochodu, naprawiał również blachy i skrzynie ładunkowe. Ponadto z akt osobowych wnioskodawcy nie wynikało, aby pracował on wyłącznie w kanale remontowym. Zatem Sąd I instancji uznał, że w warsztacie wnioskodawca nie wykonywał pracy w kanałach remontowych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, w związku z czym nie uznał jej za pracę w szczególnych warunkach. Okres zatrudnienia na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego w ocenie Sądu Okręgowego nie był wystarczający do przyznania uprawnień emerytalnych, ponieważ wraz z okresem uwzględnionym przez ZUS nie dawał co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Sąd I instancji uznał zatem, że wnioskodawca nie spełniał wszystkich przesłanek uprawniających do emerytury, z uwagi na co na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc orzekł jak w sentencji wyroku.

Apelację od przedmiotowego orzeczenia złożył C. C.. Zarzucił wyrokowi Sądu I instancji naruszenie prawa materialnego - art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS w zw. z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze poprzez przyjęcie, że praca wnioskodawcy w okresie od 20 lutego 1970 roku do 29 września 1984 roku nie była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy i związku z tym, nie może być uznana za pracę w warunkach szczególnych, uprawniających do przyznania mu prawa do emerytury. Podniósł też naruszenie przepisów postępowania, w szczególności art. 233 § 1 kpc poprzez dokonanie przez Sąd ustaleń faktycznych sprzecznych z treścią zebranego materiału dowodowego w sprawie polegających na ustaleniu, iż wnioskodawca w okresie od dnia 20 lutego 1970 roku do dnia 31 grudnia 1984 roku nie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych.

Z uwagi na powyższe wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości, ewentualnie o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i na ich podstawie wywiódł trafne wnioski. Sąd Apelacyjny w całości aprobuje stanowisko Sądu Okręgowego wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku i ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy przyjmuje za swoje.

Kwestią sporną jest obecnie możliwość zaliczenia wnioskodawcy do okresu pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia wykonywanego od dnia 20 lutego 1970 roku do dnia 31 lipca 1973 roku w Przedsiębiorstwie (...) w B. na stanowisku mechanika. Zaliczenie powyższego okresu zatrudnienia do stażu pracy w warunkach szczególnych pozwoli skarżącemu na uzyskanie emerytury na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Jedynie wtenczas skarżący będzie legitymował się wymaganym 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych.

W celu oceny charakteru pracy wnioskodawcy w spornym okresie Sąd Okręgowy przeprowadził prawidłowe postępowanie dowodowe. Sąd I instancji uwzględnił wnioski dowodowe odwołującego i dopuścił dowód z zeznań świadków. Wyniki postępowania prowadzą do wniosku, iż zarzut naruszenia art. 233 § 1 kpc jest chybiony. Należy zauważyć, iż ustalenia Sądu I instancji nie są ani sprzeczne z materiałem dowodowym zebrany w sprawie, ani też nie zostały dokonane z przekroczeniem granic swobodnej oceny dowodów wyrażonej w art. 233 § 1 kpc.

W pierwszej kolejności trzeba zwrócić uwagę, że o uwzględnieniu spornego okresu do emerytury w obniżonym wieku nie można postrzegać poprzez fakt wystawienia wnioskodawcy świadectwa pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Wystawienie takiego dokumentu może jedynie sugerować, że wnioskodawca w spornym okresie pracował w warunkach szczególnych. Można zatem stwierdzić, że stosowne świadectwo pracy stwarza pewne domniemanie faktyczne, które z racji tego iż ów dokument jest dokumentem prywatnym pozwala przeprowadzić postępowanie ponad wskazane w dokumencie okoliczności.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem treść świadectwa pracy oraz świadectwa pracy w szczególnych warunkach może podlegać weryfikacji. Dokonana przez pracodawcę w świadectwie pracy w szczególnych warunkach ocena charakteru zatrudnienia pracownika nie jest dla sądu wiążąca, dokument ten podlega co do swojej wiarygodności i mocy dowodowej takiej samej ocenie, jak każdy inny dowód. Świadectwo pracy jako dowód z dokumentu prywatnego nie ma natomiast silniejszej mocy dowodowej niż dowód z zeznań świadków lub z przesłuchania stron (por. w tym zakresie wyrok SN z dnia 5 października 2011 r. II UK 43/11 LEX nr 1108484) np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2005 r., II UK 15/05, LEX nr 603168 oraz wyroki tego Sądu z dnia 3 października 2000 r., I CKN 804/98, LEX nr 50890; z dnia 30 czerwca 2004 r., IV CK 474/03, OSNC 2005 nr 6, poz. 113; z dnia 9 kwietnia 2009 r., I UK 316/08, LEX nr 707858; z dnia 6 stycznia 2009 r., II UK 117/08, OSNP 2010 nr 13-14, poz. 167; z dnia 27 lipca 2010 r., II CSK 119/10, LEX nr 603161).

Biorąc pod uwagę materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie należało mieć na uwadze, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonych mu prac - rzeczywiście wykonywanych zadań pracowniczych (tak wyrok Sądu Najwyższego Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z dnia 24 marca 2009 roku, I PK 194/2008, Lex Polonica nr 2339881, OSNP 2010/23-24 poz. 281).

Zasadnie Sąd I instancji zwrócił uwagę na treść zeznań przesłuchanych w sprawie świadków. Z uzyskanych w ten sposób informacji wynika, że zakres pracy wnioskodawcy nie ograniczał się do wykonywania prac mechanika w kanale remontowym. W tym miejscu trzeba wyraźnie podkreślić, iż do niższego wieku emerytalnego uprawnia wyłącznie wykonywanie pracy w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych [tak załącznik A dział XIV poz.16 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze]. Zatem nie każda praca na stanowisku mechanika podlega zaliczeniu do pracy w szczególnych warunkach. Dodatkowo należy się zgodzić ze skarżącym, że wykonywanie pracy w samym kanale nie musiało trwać przez osiem godzin dziennie. Jednak decydujące kryterium opiera się na rodzaju faktycznie powierzonych i wykonywanych prac.

Otóż skarżący wykonywał wszystkie prace związane z naprawą pojazdów mechanicznych, a nie tylko prac, które ze swej istoty wymagały ich rozpoczęcia lub zakończenia poprzez wykonywanie pracy w kanale remontowym. W oparciu o zasady doświadczenia życiowego można wywnioskować, że skoro zakres prac wnioskodawcy [ustalony prawidłowo

w oparciu o zeznania świadków] obejmował usuwanie wszelkich awarii i usterek, to znaczy że wykonywał on prace wymagające pracy w kanale remontowym, jak i inne rodzajowo prace, które nie były wykonywane w takim kanale.

Część prac była związana z naprawą nadwozia, skrzyń ładunkowych, czy też prac blacharskich. Stąd też Sąd I instancji prawidłowo wywiódł wnioski ze zgromadzonego materiału dowodowego, że wnioskodawca nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze prac mechanika w kanale remontowym. Naturalnie w toku dniówki roboczej wnioskodawca wykonywał zadania związane z pracą w kanale, jak wymontowanie skrzyni biegów, naprawy tylnych mostów, hamulców, wałów zawieszenia. Jednakże wymienionych wyżej prac nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze. Nie jest dopuszczalne uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika (tak wyrok Sądu Najwyższego Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z dnia 4 czerwca 2008 roku, II UK 306/2007, Lex Polonica nr 2084760, OSNP 2009/21-22 poz. 290).

Decydujące znaczenie dla oceny charakteru pracy wnioskodawcy w spornym okresie ma wykładnia § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Przepis ten stanowi, że okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 stycznia 2008 roku, I UK 210/2007 OSNP 2009/5-6 poz. 75, z dnia 6 grudnia 2007 roku, III UK 66/2007, z dnia 4 października 2007 roku, I UK 111/2007 LexPolonica nr 1800555, z dnia 19 września 2007 roku, III UK 38/2007 OSNP 2008/21-22 poz. 329, z dnia 14 września 2007 roku, III UK 27/2007 OSNP 2008/21-22 poz. 325).

Wnioskodawca pracował w kanałach remontowych, gdy wymagał tego rodzaj naprawy pojazdu mechanicznego, ale oprócz tego wykonywał także inne naprawy. W tych warunkach rodzaj pracy powierzonej ubezpieczonemu nie był pracą wykonywaną w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych. Wnioskodawca miał powierzony taki zakres obowiązków pracowniczych, który nie mógł być uznany za tożsamy z pracą w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych w pełnym wymiarze czasu pracy. Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy oznacza, że pracownik nie ma powierzonych innych obowiązków, jak tylko te, które dotyczą pracy w szczególnych warunkach.

Mając na uwadze powyższe ustalenia nie można skutecznie zarzucić Sądowi Okręgowemu wadliwej wykładni prawa materialnego.

Zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn i ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Omówione wyżej ustalenia Sądu Okręgowego nie budzą wątpliwości, iż skarżący nie legitymuje się 15 letnim okresem wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Sąd I instancji zasadnie odmówił przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury, czym w żaden sposób nie naruszył przepisów art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS w zw. z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W tym stanie rzeczy apelacja wnioskodawcy podlega oddaleniu z mocy art. 385 kpc